

عهد و گفتگو

تفسیر هفتگی تورات

از درسگفتارها و نوشتارهای ربای لرد جانانان ساکس

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

با سپاس از Schimmel Family برای حمایت سخاوتمندانه از عهد و گفتگو به نکوداشت یاد Harry (Chaim) Schimmel. "من از همان بار اول که با نسخهء تفسیر توراها برای خیم شimmel رو برو شدم تا اکنون، آنرا عزیز داشته ام. هدف آن نه فقط نشان دادن حقیقت ظاهری متن توراها، بلکه رسیدن به حقیقت ژرفتری است که در آن نهفته است. او به همراه همسر ستودنی اش آن در شصت سال زندگی مشترک، یک زندگی سرشار از عشق به خانواده، اجتماع و تورات ساختند. زوج بیمانندی که با نمونهء زندگی خود، بینهایت الهام بخش من بوده اند."

"- ربای ساکس

مجموعه مقالات امسال در ابتدا توسط زنده نام ربای ساکس در سال ۵۷۲۲ (۲۰۱۱-۲۰۱۲) نوشته شده است.

تفسیر هفتگی توراها

Yitro

The Custom that Refused to Die

بیترو: رسمی که از محو شدن سرباز زد

ده فرمان و نقش این فرمان ها در نیایش و نیایشگاه یهود داستانی تاثیر گذار دارد.

این داستان با واقعیتی آغاز می شود که درباره آن بسیار کم می دانیم. زمانی بود که دعایی که شمع اسرائیل می نامیم در دعای ما نه سه پاراگراف، بلکه چهار پاراگراف بود. میشنا در تلمود (۵:۱) به ما می گوید که در دوران معبد، کوهنیم رسماً ابتدا ده فرمان را می خواندند و بعد سه پاراگراف شمع اسرائیل را.

ما برای این امر شواهد مستقلاً در دست داریم. اولین از این شواهد، چهار قطعه پاپيروس است که در سال ۱۸۹۸ در مصر توسط مدیر انجمن باستان شناسی توراتی به نام دابلیو. ال ناش به دست آمد. این پاپيروس ها که کنار هم گذاشته و در کتابخانه دانشگاه کمبریج نگهداری شده اند، با عنوان پاپيروس های ناش معروف هستند. تاریخ آنها به قرن دوم پیش از میلاد بازمی گردد و شامل نسخه ای از ده فرمان هستند که بیدرننگ پشت آن شمع اسرائیل آمده است. بی تردید این پاپيروس ها برای خواندن دعا در کنیسیایی در مصر پیش از ظهور مسیحیت خوانده می شدند؛ در آن زمان رسم بود که هر چهار پاراگراف در دعا خوانده می شدند.

یک تفیلین از دوران معبد دوم در غارهای کومران همراه با طومارهای بحرالمیت کشف شده که شامل ده فرمان است. در اصل، بخشی طولانی از میدراش هلاخایی در مورد سفر دواریم [تثنیه] به نام سیفرا به اثبات این امر اختصاص دارد که نباید ده فرمان را در تفیلین بگنجانیم و می گوید که برخی یهودیان چنین می کردند و ربی ها باید به آنان نشان می دادند که اشتباه می کنند.

همچنین شواهدی از تلمود بابلی (براخوت ۱۲ الف) و تلمود یروشلمی (براخوت ۱:۸) در دست داریم که بنا بر آنها جوامع یهودی در بابل می خواستند ده فرمان را در دعاها بگنجانند و ربی ها ناچار علیه این کار حکم کردند. حتی سندهایی در دست هستند که جامعه یهودیان فوستات در نزدیکی قاهره، طومار خاصی را در پرده هخال نگه می داشتند به نام سفر الشیر که پس از دعاهای روزانه آنرا از هخال خارج می کردند و از روی آن ده فرمان را می خواندند.¹

پس، رسم گنجاندن ده فرمان به عنوان بخشی از شمع ایسرائل، زمانی رایج بوده و از زمانی به بعد، حکیمان تلمودی با آن به مخالفت رسمی برخاستند. آنها چه اعتراضی به این کار داشتند؟ هر دو تلمودهای بابلی و یروشلمی می گویند که به دلیل "ادعاهای فرقه گرایان" چنین نظری داشتند.

برخی فرقه گرایان یهودی را گروهی در دوران اولیه مسیحیت می دانستند، اما هیچ مدرک قانع کننده ای در این مورد وجود ندارد. فرقه های مزبور استدلال می کردند که تنها ده فرمان ضروری هستند، زیرا آنها توسط بنی اسرائیل در کوه سینا مستقیماً از خدا دریافت شدند. باقی فرمان ها از سوی موسی گرفته شدند. این فرقه و شاید چندین فرقه مشابه بر آن بودند که باقی فرمان ها از سوی خدا داده نشده اند. آنها اختراع موسی بوده اند و از این رو لازم الاجرا نیستند. میدراشی هست که دیدگاه های فرقه ها را برای ما روشن می سازد. این میدراش از زبان قورح [قارون] و پیروانش که علیه موسی شورش کردند، این سخنان را نقل می کند:

کل جماعت مقدس هستند. آیا شما [موسی و اهلون] تنها مقدسان هستید؟ همه ما در کوه سینا تقدیس شدیم. و هنگام اعطای تورات هیچ اشاره ای به خلا یا تروما یا عشریه و صیصیت نبود. اینها همه را از خودتان ساخته اید. یالکوت شیمونی قورح ۷۵۲

از این رو ربی ها مخالف هر گونه رسمی بودند که برتری خاصی به ده فرمان بدهد، زیرا فرقه گرایان به چنین رسم هایی به عنوان اثبات این امر اشاره می کردند که حتی یهودیان اورتودوکس با ده فرمان، برخوردی متفاوت با احکام دیگر داشتند. ربی ها با حذف ده فرمان از کتاب دعا امیدوار بودند که چنین ادعاهایی را خاموش سازند.

¹ Jacob Mann, *The Jews in Egypt and in Palestine under the Fāṭimid caliphs*, 1920, volume I, p. 221.

اما داستان به همین جا ختم نشد. ده فرمان برای یهودیان به حدی اهمیت خاص داشت که دوباره به دعاها راه یافت. ربی یا کوب بن عاشر، نویسنده تور (قرن چهاردهم میلادی) بر آن بود که فرد باید ده فرمان را به طور خصوصی ادا کند. ربی یوسف کارو استدلال می کرد که این ممنوعیت فقط به خواندن ده فرمان در دعاها برمی گشت تا افراد آن را پس از دعاها به طور خصوصی بخوانند. از این رو است که امروز در صیدوریم ده فرمان را می یابیم - درست پس از دعای صبحگاهی.

ربی شلومو لوریا رسم داشت که ده فرمان را در آغاز دعا و پیش از پسوکی دزیمرا یا ابیات مدح خدا می خواند. این آخر استدلال ها نبود. با توجه به این که ما ده فرمان را در طول دعای جمعی نمی خوانیم، آیا نباید دستکم به آنها ارج خاصی هنگام خواندن در شاوووعوت یا هفته های پاراشاهای یترو و وئتخان می گذاشتیم؟ آیا نباید هنگام خواندن آنها بایستیم؟

هارامبام (میمانیدس) خود را درگیر جدلی در این باره کرد. فردی به او نامه ای نوشت و داستان زیر را بازگفت. او عضوی از کنیسایی بود که رسم داشتند هنگام خواندن ده فرمان می ایستادند. سپس یک ربی آمد و حکم دیگری کرد مبنی بر این که ایستادن به همان دلیل اشتباه بود که خواندن آن هنگام دعای جماعت خطا بود. این امر می توانست مورد سوء استفاده فرقه ها، مُنکران و دیگرانی باشد که مدعی بودند یهودیان خودشان ده فرمان را مهمتر از ۶۰۳ فرمان دیگر می دانستند. از این رو جماعت دیگر نایستادند. سال ها بعد، ربی دیگری آمد و این بار از جامعه ای که در آن رسم بود هنگام گفتن ده فرمان بایستند. ربی جدید حکم کرد که چنین نکنند. برخی چنین کردند و برخی نکردند، زیرا ربی قبلی علیه آن حکم کرده بود. حق با چه کسی بود؟

هارامبام هیچ تردیدی نداشت. ربی قبلی به آنها گفته بود که نباید بایستند و این درست بود. استدلال او نیز صحیح بود. دقیقاً همان منطقی که موجب حذف آنها از دعاها روزانه شد، قابل بسط به خواندن تورات نیز بود. نباید به آن هیچ برتری خاصی داد. جماعت باید نشسته باقی می ماند. از این رو در حال حاضر، ربی های بزرگ برای قانع کردن جماعت ها در تغییر این حکم، مشکل دارند. هم اکنون، بیشتر جماعات، حتی آنها که در دوران هارامبام در مصر بوده اند، هنگام خواندن ده فرمان می ایستند.

از این رو یهودیان با وجود تلاش های نیرومند حکیمان تلمودی در دوره میشنا، گمارا و بعدها در دوران هارامبام برای منع هر رسمی که برتری خاصی به ده فرمان، خواه در دعاها یا خواندن تورات، بدهد، راهی برای انجام آن یافته اند. آنها ده فرمان را با خواندن خصوصی و خارج از دعای رسمی به دعای روزانه بازگرداندند و به ایستادن هنگام خواندن تورات ادامه دادند؛ حتی با آنکه هارامبام آنرا منع کرده است.

هیمل گفت: "ایسرائل را راحت بگذار، زیرا با آنکه آنها انبیاء نیستند، بلکه همچنان فرزندان انبیا هستند." یهودیان نسبت به ده فرمان شیفتگی دارند. ده فرمان جوهر ناب یهودیت است. مردم آنرا در کوه سینا مستقیم از خدا شنیدند. ده فرمان، اساس عهد کوه سینا بود که مردم یهود را فراخواند که مملکتی باشند از کاهنان و ملتی باشند مقدس. دوبار در تورات، ده فرمان به عنوان خود عهد توصیف شده است:

سپس خدا به موسی گفت: "این کلمات را بنویس زیرا بر اساس این کلمات عهدی با تو و اسرائیل بسته ام. موسی آنجا چهل روز و چهل شب با خدا بود، بی آنکه نان بخورد و آب بنوشد. و او بر روی لوح ها کلمات عهد را نوشت. ده فرمان. خروج ۲۷-۲۸: ۳۴

سپس خدا از میان آتش با تو سخن گفت. تو صدای کلمات را شنیدی، اما هیچ صورتی ندیدی؛ تنها یک صدا بود. او عهد خود، ده فرمان، را به تو اعلام کرد و به تو دستور داد تا حفظ و سپس آنها را روی الواح سنگی حک کنی. تثنیه ۱۲-۱۳: ۴

از این رو است که ده فرمان، اوایل، بیدرنگ پیش از شمع اسرائیل بیان می شد و با وجود حذف آن از دعاهای یهودی، یهودیان به ادای آن ادامه می دهند - زیرا خواندن آنها بازسازی نوینی از عهد با خدا است. این نیز به این دلیل است که یهودیان اصرار به ایستادن هنگام خواندن ده فرمان در تورات داشتند، زیرا بنی اسرائیل هنگام دریافت آنها "پای کوه سینا ایستادند" (خروج ۱۷: ۱۹). میدراش درباره خواندن ده فرمان در شاوو عوت می گوید:

خداوند تبارک و تعالی به بنی اسرائیل گفت: فرزندانم، این باب را هر سال بخوانید و من این گونه حساب خواهم کرد که شما پای کوه سینا ایستاده بودید و تورات را دریافت می کردید. پسیکتا دراو کهنا ۱۲، به تصحیح مندلبام، ص ۲۰۴

یهودیان به جستجوی راه هایی برای بازسازی آن صحنه از راه ایستادن هنگام گوش سپردن به تورات و گفتن آن در فضای خصوصی پس از پایان دعاهای صبحگاهی ادامه دادند. با وجود این که می دانستند کارشان می تواند سوء تفاهم در مَنکران یهودیت ایجاد کند، چنان به آن صحنه وحی و تنها نمونه سخن گفتن خدا با گروهی از مردمان، سرسپرده بودند که نمی توانستند با آن مانند هر بخش دیگری از تورات برخورد کنند. حرمتی که به ده فرمان گذاشته می شود، رسمی بود که از محو شدن سرباز زد.

شبات شالوم

ترجمه فارسی با مشارکت بنیاد ایرانی هارامبام، وابسته به فدراسیون یهودیان ایرانی-آمریکایی

توسط شیرین دخت دقیقیان

Persian Translation by Shirin D. Daghighian

www.RabbiSacks.org   @RabbiSacks

The Rabbi Sacks Legacy Trust, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved